

fj.onu.edu.ua
Одеса, Французький бульвар,
24/26

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ВЕЛИКИХ ГРУП В СУЧАСНИХ ПОЛІТТЕХНОЛОГІЯХ

Вибірковий компонент

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма – Журналістика / Реклама та зв'язки з громадськістю
Курс навчання: 4 очна (денна), 5 заочна
Кількість кредитів: 3
Мова викладання: українська
Дні, час, місце: Французький б-р, 24/26, за розкладом
Консультації: Французький б-р, 24/26,
щотижнево за розкладом
Zoom-посилання Ідентифікатор 2527034990; Код brigadir

СИЛАБУС

Викладач:	Професорка, докторка соціологічних наук, професорка по кафедрі соціології <i>КАМЕНСЬКА Тетяна Григорівна</i>
Контактна інформація:	e-mail: t_kamenska@onu.edu.ua тел. +380984925723

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказаний e-mail, очні зустрічі на консультаціях, Zoom-консультації та гугл-клас.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Мета курсу: удосконалення знань здобувачів з журналістики про великі соціальні групи у суспільствах і особливо про те, як закономірності поведінки людей в цих групах враховуються та застосовуються в сучасних політичних технологіях і як їх висвітлювати журналістам.

Завдання курсу:

- сформувати знання про теоретичне підґрунтя у вивченні соціальних груп та великих соціальних груп зокрема;
- ознайомитися з основними положеннями психології мас;
- засвоїти знання про внутрішні групові процеси у великих соціальних групах: стихійних, організованих;
- ознайомитися з окремими прийомами застосування по відношенню до великих соціальних груп політичних технологій;

- оснастити здобувачів журналістської освіти навичками розуміння процесів у великих соціальних групах та розпізнавання політичних технологій, пов'язаних з цими групами;
- сформувати вміння коректного журналістського висвітлення політтехнологічних процесів і подій в великих соціальних групах.

Курс складається з двох модулів:

Змістовий модуль 1. Великі соціальні групи як предмет соціальної психології.

Змістовий модуль 2. Психологія великих груп у сучасної політичної психології.

Пререквізити: ОК 7 Публічні комунікації

Постреквізити: ОК 22 Проблематика масмедіа; ОК 29 Кваліфікаційна робота

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

- психологічні закономірності, механізми взаємодії людей у великих соціальних групах;
- сутність соціально-психологічних та політичних технологій взагалі та спрямованих на великі соціальні групи тощо;
- досвід та результати наукових досліджень з приводу застосування медіавпливу та політичних технологій у великих соціальних групах;
- особливості збору журналістської інформації у великих соціальних групах, зокрема при застосуванні політичних технологій.

вміти:

- застосовувати знання про великі соціальні групи та аналізувати їх за різними ознаками;
- використовувати знання про особливості взаємодій у великих соціальних групах;
- розпізнавати політтехнологічні впливи на окремі соціальні групи;
- здійснювати журналістський супровід застосуванню політтехнологій у великих соціальних групах;
- налагоджувати ефективні стосунки з членами великих соціальних груп під час співпраці з ними.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних (14 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.) – для очної (денної) та у формі лекцій (6 год.) та практичних (4 год.), організації самостійної роботи студентів (80 год.) – для заочної форми навчання.

Зміст навчальної дисципліни

Тема	Результати навчання	Форми робіт
Тема 1. Феномен соціальної групи в науковому дискурсі.	Соціальна група як основна категорія соціальної психології та психоінженерної міждисциплінарної галузі. Типологія соціальних груп: малі та великі (відмінності великих соціальних груп від малих, від соціальних спільнот – наявність у великих групах регулятора соціальної поведінці); випадкові чи стихійні, які є короткостроковими (натовп, публіка, аудиторія) та усталенні, довгострокові (соціальні класи; етнічні групи та їх різновид – нації; професійні групи; статево-вікові).	Лекції. Практичні заняття. Самостійні заняття.
Тема 2. Психологія	Структура психології великої соціальної групи. Етнічні великі соціальні групи та етнопсихологія. Психологічні особливості	Лекції. Практичні заняття.

великих груп і масових явищ.	етнічних груп: В. Вундт - психологія народу проявляється у мові, міфах, звичаях. Колективні уявлення, менталітет, культура народів, соціалізація, інкультурація. Г. Тард та Г. Лебон про психологію рас, мас та масових процесів.	Самостійні заняття.
Тема 3. Соціально-етнічні групи.	Процес формування диференціації (процес відокремлення себе від інших етнічних груп) / ідентифікації (отожнення себе з етносом походження). Об'єктивні признаки етнічної приналежності: етнічна приналежність батьків; місце народження; мова; культура. Основні компоненти етнічної ідентичності – когнітивні та афективні. Дослідження українського етносу. Вимірювання в українському суспільстві ступеню національної відокремленості, національного ізоляціонізму та поширеності ксенофобних установок за шкалою Богардуса.	Лекції. Практичні заняття. Самостійні заняття.
Тема 4. Внутрішньгрупові процеси у великих соціальних групах, натовпах.	Категорії за Г. Лебоном: «людська маса», «натовп». Характеристики натовпу. Причини виникнення нових рис у натовпі за Г. Лебоном: сила чисельності, зараження, загінотизованість. Перебільшення та односторонність почуттів у натовпі. Психологічні закони духовної єдності натовпу. Думки та вірування натовпу. Класифікація та опис різних видів натовпів.	Лекції. Практичні заняття. Самостійні заняття.
Тема 5. Вожаки та засоби керування натовпом.	Інстинкт членів натовпу – потреба підкорятися вожаку. Категорії вожаків: енергійні люди на короткий час; енергійні та стійкі. Вплив вожаків – переконливі короткі гасла та їх повторювання. Чарівність ватажка – один з видів панування над натовпом. Харизматична особистість.	Лекції. Практичні заняття. Самостійні заняття.
Тема 6. Соціально-політичні технології по відношенню до великих соціальних групах.	Поняття соціальної технології та соціально-політичних технологій. Роль журналістів у висвітленні політтехнологій, розрахованих на великі соціальні групи: на протестувальників, на інтернет-мережеві групи (інтернет-форуми; флеш-моби). Види політичних технологій: сценарні політтехнології, у вигляді кольорових революцій; PR-технології; Соціальний контроль та його особливості на рівні великих соціальних груп. Журналістський супровід як засіб соціального контролю.	Лекції. Практичні заняття. Самостійні заняття.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Білецька Т. В., Купчишина В. Ч. Політична психологія: навчально-методичний посібник. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2022. 184 с.

2. Козлова О.А. Соціальна психологія груп та групової взаємодії : практикум для студентів спеціальності 6.030101 «Соціологія» : О.А. Козлова : Харків : НТУ «ХП», 2017. : 142 с.
3. Козирев М. П. К59 Політична психологія: навч. посібник : М. П. Козирев. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.
4. Лебон Г. Психологія людських спільнот. Переклад з французької і наукова редакція Григорія Понеділка. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 206 с .
5. Москаленко В. В. Політична психологія : навчальний посібник для вищої школи : Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 92 с.
6. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра : Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. : 254 с.
7. Соціальна психологія: практикум. Навч. посібник. Рекомендовано МОН України. Ставицька С.О., Волошина В.В.: 2023 : 320 с.
8. Соціометрія: методичні вказівки до виконання ІНДЗ : Укл.: Філіпчук Н.В., Сибірка Л.А., Тодорюк С.І. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т , 2019 : 30 с.

Додаткова

9. Гапон Н. Соціальна психологія : навчальний посібник. Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. : 366 с.
10. Коваленко А.Б., Корнев М.Н. Соціальна психологія: Підручник. : К., «Геопринт» 2006. 2СЦ5. 400 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
2. <https://niss.gov.ua/> - Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України.
3. Наукова бібліотека Одеського національного університету ім.І.І. Мечникова. Офіційний сайт <http://lib.onu.edu.ua/>
4. **ІМІ (Інститут масової інформації)** <https://imi.org.ua/about>

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – залік.

Методи поточного контролю:

Методи періодичного контролю 1:

Методи періодичного контролю 2:

Критерії (На практичних заняттях за кожною з 6-ти тем проробляються теоретичні матеріали та готуються доповіді, в яких здобувачі повинні навести приклади: в якому з видів журналістських матеріалів (за функціональним призначенням і формою викладу) можуть використовуватися отриманні знання та навички:

- інформаційні (замітка, репортаж, інтерв'ю, звіт),
- аналітичні (стаття, коментар, рецензія, огляд);
- художньо-публіцистичні (нарис, фейлетон, есе, памфлет)).

1. Критерій 1 – (високий) обґрунтування – як співвідносяться функціональні призначення з формою викладу.
2. Критерій 2 – (середній) без логічного обґрунтування, а апелювання до своєї думки.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль	Сума балів
----------------------------------	------------

Змістовий модуль № 1	Періодичний контроль 1	Змістовий модуль № 2	Періодичний контроль 2	
34	16	34	16	100

Види навчальної роботи	Бали за 1 заняття	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	11+11	2	0-22
	12	1	0-12
Періодичний контроль 1 <i>(конкретизація завдання)</i>	16		0-16
Усього за змістовим модулем 1	50		0-50
Змістовий модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	11+11	2	0-22
	12	1	0-12
Періодичний контроль 2 <i>(конкретизація завдання)</i>	16		0-16
Усього за змістовим модулем 2	50		0-50
Підсумкова сума балів	100		0-100

Самостійна робота здобувачів

Робота здобувачів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) включає в себе Вміння студента працювати з науковою літературою та обирати в ній матеріал за визначеною темою; здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу.

Вміння студента працювати із спеціальною термінологією (її тлумаченням, роз'ясненням, коментарями, надання прикладів).

Самостійність, логічність розкриття теми, аналіз думок та висловлювань за темою інших авторів, аргументовані особисті висновки. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Здобувачі, які навчаються в асинхронному режимі мають можливість виконувати та завантажувати завдання в гугл-клас паралельно зі здобувачами, які відвідують заняття в аудиторіях. Враховуючи те, що здобувачі можуть знаходитися в інших часових поясах – їм надається можливість завантажити виконані завдання не пізніше, ніж вечір наступного дня. Завдання, які здаються із запізненнями без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – (-50%) від загальної кількості балів за практичне заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення

академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись онлайн з використанням дистанційних технологій (платформи ZOOM). Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.